

OPEN BRIEF

Gemeenteraad Groningen
College van B & W

cc:
Wijkorganisaties
Milieuorganisaties
Woningbouw bedrijven
en anderen

Groningen, 15 maart 2020

Betreft: **Stop plannen uitbreiding warmtenet**
Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald...

En: *Initiatief voor CO2-neutrale wijken*

L.S.,

Het gemeentebestuur houdt nog altijd vast aan uitbreiding van het warmtenet waardoor in wijken als Paddepoel, Selwerd en Vinkhuizen de straten opengebroken moeten worden voor aanleg van een warmtenet. Uit de cijfers van WarmteStad blijkt dat het warmtebedrijf al tegen hoge verliezen aanloopt, die met verdere uitbreiding van het warmtenet alleen maar hoger zullen worden, terwijl het gemeentebestuur op van alles en nog wat moet bezuinigen. Volkomen verkeerde bezuinigingen ook nog, want juist cultuur, onderwijs en gezondheidszorg leveren een hoge bijdrage aan verhoging van het welzijn, terwijl het grondstoffen en energiegebruik ervoor juist laag is!

Het warmtenet is ooit begonnen vanuit de mogelijkheid om duurzame bodemwarmte te exploiteren. Dat bleek uiteindelijk niet mogelijk vanwege de bodem gesteldheid, maar het stadsbestuur had toen al miljoenen gestoken in het warmtenet, wat er daarom perse moest komen. Maar waarop stookt het warmtenet dan, hoe duurzaam is dat, hoe duur, en wat levert het op voor de luchtkwaliteit?

Het landelijke beleid is dat we in een aantal decennia van gas af moeten. Dit beleid is onderhevig aan stevige kritiek omdat het naast veel te duur ook weinig effectief blijkt. In eerste instantie al is het een oplossing voor twee verschillende problemen (de aardgaswinning en aardbevingen en anderzijds de CO2 uitstoot ivm. Klimaat) die – hoewel ze beiden met gas te maken hebben – twee totaal losstaande problemen zijn, met ieder een eigen oplossing, en slechts geringe overlap.

Stel bijv. dat zout-winning in NL aardbevingen zou opleveren. Zou het dan verstandig beleid zijn om het hele land zoutloos te maken? Of gaan we dan zout importeren uit het buitenland?
Dat ook (teveel) zout gebruik een gezondheidsprobleem is, is bekend, en rechtvaardigd maatregelen om industrie te dwingen minder zout bij te voegen in producten en in voorlichtingscampagnes te wijzen op gezondheidsrisico's van teveel zout gebruik. Maar het totaal afschaffen van zoutgebruik is een compleet overtrokken maatregel.

“Als het planten van bomen even winstgevend was als het produceren van wapens, dan zag de wereld groen in plaats van rot.”

vrij naar Henri de Wolf (oprichter Forma Actua)

Idem voor gasgebruik. Het is nodig om het gasgebruik verder terug te dringen door het gebruik ervan efficiënter te maken, zoals door het isoleren van woningen en verspilling tegen te gaan. Maar isolatie maatregelen volgen de wet van de verminderde meeropbrengsten, waardoor de energiebesparing niet lineair toeneemt met de investerings maatregel, maar tendentieel daalt, waardoor vanzelf een maximum wordt bereikt. Waar dat maximum ligt is ondermeer afhankelijk van de gasprijs – hoe hoger de gasprijs, hoe hoger dat maximum.

Om het laatste beetje gasgebruik uit te faseren vergt een grote investering die niet opweegt tegen de besparing op gasgebruik. Maar er is bij een gasloze optie wel een extra-opbrengst, nl. de besparing op de aansluiting op gas (de kosten van het gastransport). Echter deze langjarige investeringen in een gasnetwerk zijn al gedaan (incl de kosten voor vervanging), dus door woningen af te sluiten van gas wordt er geen reële besparing geboekt, en bovendien staan daar bij een warmtenet aanleg kosten voor een warmtenet tegenover, en bij een warmtepomp de kosten van geschikt maken van een woning voor stoken op een warmtepomp. Kosten die vaak niet terugverdiend worden.

Alleen in geval van nieuwe woningen kan de besparing op gastransport als reële besparing worden opgevat omdat dan de gasinfrastructuur niet aangelegd hoeft te worden, en is zulks mogelijk (op termijn) rendabel. Daar waar dat wel mogelijk en financieel haalbaar is, kunnen die plannen ook gewoon doorgezet worden.

Samenvattend, de strategie ‘van gas los’ is een verkeerde en onnodig dure strategie. We moeten wel van Gronings (= laagcalorisch gas) af, maar niet perse van gas. Ook bij een naar nul gereduceerde Groningse gaswinning kunnen we nog steeds gas gebruiken (hoogcalorisch, geïmporteerd of als groengas duurzaam geproduceerd, of desnoods ook in combinatie met waterstof uit duurzame opwekking), en is een gasarme strategie goedkoper en effectiever dan een gasloze strategie.

Het gemeentebestuur doet er daarom verstandig aan de opties om het warmtenet alsnog verder uit te breiden stop te zetten of te heroverwegen en met alternatieven te komen die effectiever en goedkoper zijn, zoals aanpassing van het gasnet aan hoogcalorisch en waterstof en verduurzamen van de woningen.

Gasloos is bovendien geen doel op zich maar hooguit een middel om twee afzonderlijke doelen, nl. voorkomen van aardbevingen door gaswinning en reductie van de CO₂ uitstoot, te bereiken.

We kunnen daarom beter overstappen op een inzet voor een CO₂ neutrale wijk, waarbij we in eerste instantie zoveel mogelijk inzetten op terugdringen energieverpilling en het rendement van energiegebruik verhogen (isoleren van de woningen). Maar bij de laatste optie ontbreken afdoende financiële voorwaarden om huiseigenaren en sociale verhuurders te stimuleren om meer te doen aan woningisolatie. Tegelijkertijd worden er wel miljarden gestoken in subsidie voor biomassa, wat tot de tegenstrijdigheid leidt dat het de momentane CO₂ uitstoot juist verhoogd en tevens een aantasting is van de luchtkwaliteit en hiervoor veel extra bos wordt gekapt, leidend tot ecocide.

Dit onderwerp is laatste tijd al veel in discussie, en roept steeds meer verzet op, waardoor het draagvlak voor deze maatregelen afneemt, en – naar we hopen – deze subsidie versneld wordt afgebouwd. Het alternatief is duidelijk: steekt het geld in woningisolatie om gasgebruik te verminderen. En als laatste stap: compenseer het restant gasgebruik door voor nog geen 2 cent per kuub gas bomenaanplant projecten (die voldoen aan het Kyoto protocol) te ondersteunen.

Vandaar ons initiatief voor *CO₂ neutrale wijken*. Door het ondersteunen van bomenaanplant projecten kunnen nu al wijken CO₂ neutraal worden gemaakt, en kunnen de doelstellingen voor 50% minder CO₂ uitstoot per 2030 en 100% minder uitstoot in 2050 worden gehaald, en tegen lagere kosten.

De ratio van het ondersteunen van bomenaanplant projecten is ook dat daarmee de meest kwetsbare groepen die het minst hebben bijgedragen aan CO₂ uitstoot, maar wel te maken hebben met de gevolgen van klimaatverandering (langdurige perioden van droogte in combinatie met heviger regenval in de natte periode

“Als het planten van bomen even winstgevend was als het produceren van wapens, dan zag de wereld groen in plaats van rot.”

vrij naar Henri de Wolf (oprichter Forma Actua)

waardoor bodems eroderen en landbouwgrond verloren gaat) kunnen worden geholpen. Met een klimaatbeleid wat enkel inzet op reductie van CO2 uitstoot kan dat niet worden bereikt, want zelfs in het theoretische geval dat morgen de wereld nul CO2 uitstoot, gaat klimaat verandering nog altijd door en duurt het decennia voordat de door menselijke uitstoot veroorzaakte CO2 concentratie in de atmosfeer weer terug is op haar pre-industriele peil. Al die tijd blijven de gevolgen van klimaatverandering bestaan, en zijn of worden mensen slachtoffer van droogtes en overstromingen en hebben ze te maken met voedsel- en bestaansonzekerheid en wellicht de noodzaak om te migreren. Toename van de bevolking in bepaalde delen van de wereld maakt ook het behoud en uitbreiding van landbouwgrond een belangrijke factor in het gezamenlijk overleven van de mensheid, en dus de noodzaak in te zetten op terugdringen van woestijnvorming en bodemerosie.

Geld wat uitgegeven wordt aan bomenaanplant is daarom een zeer effectief en direct middel bij het bestrijden van de gevolgen van klimaat verandering met meetbare resultaten, terwijl het tegelijk ook CO2 vastlegt en dus onderdeel is van klimaatbeleid (Kyoto protocol).

* * *

Tot slot moet bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving worden gewezen op de rol van de sociale woningbouw corporaties. Door de enorme verhuurdersheffing worden corporaties het financieel onmogelijk gemaakt om bestaande afspraken voor verduurzaming van woningen (per 2020 zouden alle huurwoningen al minimaal label B moeten zijn, wat in 1/3 van de gevallen niet wordt gehaald) uitgevoerd te krijgen, waardoor de achterstand van de corporatie sector inmiddels 5 jaar is. Met name de corporatie sector zou een belangrijke aanjager kunnen zijn van verduurzaming, ze hebben bijv. veel dak ter beschikking wat snel kan worden gelegd met zonnepanelen (en kunnen eigenaar bewoners in dezelfde buurt laten meeliften met zo'n verduurzamings project of overschot aan opwekkings capaciteit voor zonnenergie via postcode roos regeling aanbieden aan huiseigenaren die niet op eigen dak zonnepanelen kunnen nemen) en kunnen veel huurwoningen energie-zuiniger maken. Ook de wooncrisis toont aan dat er op de corporaties veel te veel bezuinigd is via de verhuurdersheffing, en blijft het nodig aan te dringen op **lagere verhuurdersheffing** voor corporaties in ruil voor meer woningbouw en verduurzaming van huurwoningen.

Initiatief voor CO2 neutrale wijken,

Namens deze

Rob Heusdens
Semarangstraat 43-a
9715 JT Groningen
tel. 050-5711929 / 06-29322323
email robheus@gmail.com

Bijlage:

* *Initiatief voor CO2 neutrale wijken & steun aan bomenaanplant project in DR Congo*

Achtergrond dossiers:

* *Bomen & biomassa:*
<https://github.com/duurzamekorrewegwijk/DuurzameKorrewegwijk/tree/master/doc/bomen>

* *Gasloos:*
<https://github.com/duurzamekorrewegwijk/DuurzameKorrewegwijk/tree/master/doc/gasloos>

“Als het planten van bomen even winstgevend was als het produceren van wapens, dan zag de wereld groen in plaats van rot.”

vrij naar Henri de Wolf (oprichter Forma Actua)